

HIRSJÄRVI, S., REMES, P. & SAJAVAARA, P. (2009 tai uudemmat). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

KNIIVILÄ, S., LINDBLOM-YLÄNNE, S. & MÄNTYNEN, A. (2017). Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Helsinki: Gaudeamus.

Aineiston hankinta:

1) teoriataustan aineisto eli kirjallisuuden kartoittaminen

2) tutkimusaineisto eli analysoitavan aineiston hankinta

- Lähtökohtana ovat tutkimusongelmat tai tutkimustehtävä
- Avainkäsitteet, tutkittavan asian teoreettiset kuvaukset ja jäsennykset.
- Tutkimusongelmien/-tehtävän perusteella valitaan aineiston keruumenetelmät ja
- Päätetään, millainen aineisto kerätään.
- Jos aineisto on valmiiksi kerättyä, siihen etsitään uusi näkökulma tai tutkimusongelma.

Aineiston keruun suunnittelu

- Tutkimusotteen valitseminen (kvalitatiivinen, kvantitatiivinen, mixed methods)
- Miten ja millaista aineistoa kerätään?
- Kuinka paljon aineistoa kerätään?
- Onko aineisto valitun tutkimustehtävän/ongelmien kannalta edustava?
- Ajalliset ja taloudelliset resurssit
- Eettiset kysymykset
- Omat taidot

Laadulliset aineistonkeruut avat

- Haastattelu
- Tarkkailu eli observointi
- Kirjallinen materiaali (esseet, päiväkirjat, avoimet kyselyt...)
- Valokuvat ja elokuvat
- Piirrokset
- Elämänkerrallinen aineisto
- Aineistonkeruumenetelmiä voidaan yhdistellä (esim. haastattelu ja tarkkailu)
- Kvalitatiivisia aineistonkeruumenetelmiä voidaan käyttää myös kvantitatiivisissa tutkimuksissa (esim. havainnointi alustavana työnä ennen lomakkeen tekemistä)

Haastattelu

- Voidaan toteuttaa mm. seuraavasti: kasvokkain yksilöhaastatteluna tai ryhmähaastatteluna
 - postitetulla tai paikan päällä kerätyllä lomakkeella
 - puhelimitse
- Haastattelut voidaan jaotella
 - strukturoituihin
 - puolistrukturoituihin
 - avoimiin haastatteluihin

Havainnointi

- Tutkija tarkkailee tutkimuksen kohdetta tehden samalla muistiinpanoja
- Havainnointi ei ole välttämättä pelkästään visuaalista toimintaa vaan myös muita aisteja voidaan käyttää aineiston keräämisessä hyödyksi
- Muotoja:
 - havainnointi ilman varsinaista osallistumista
 - havainnoija osallistujana
 - osallistuja havainnoijana
 - täydellinen osallistuja
 - ”yli osallistuminen” (tutkija muuttuu tutkimuskohteekseen)

Kirjallinen aineisto

- Päiväkirjat, kirjeet, kertomukset, esseet, muistiot, portfolioit, videotallenteet, opetussuunnitelmat, lehtiartikkelit, tentit....
- Kirjallisen materiaalin lukemisen periaatteet:
 - kriittisyys
 - aineiston sopivuus tutkimuksen materiaaliksi

Pohdintaa:

- miltä kannalta asiaa on tarkasteltu?
- onko kyse samasta asiasta vaikka eri materiaaleissa käytetään eri termejä?
- onko kirjoittaja objektiivinen vai subjektiivinen?
- kenelle kirjoittaja kirjoittaa? Miksi?

Aineiston kylläntymien

- Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarvitaan juuri sen verran kun kuin aiheen ja asetetun tutkimustehtävän kannalta on välttämätöntä
- Aineistoa on tarpeeksi, kun uudet tapaukset eivät enää tuo tutkimusongelman kannalta uutta tietoa eli aineisto alkaa niin sanotusti toistaa itseään
- Kylläntymistä ei voi saavuttaa, jos ei tiedä, mitä aineistostaan etsii
- Suhteellisen pienestäkin aineistosta voidaan tehdä yleisempiä kuin vain kyseistä aineistoa koskevia päätelmiä, kun aineisto alkaa toistaa itseään
- **Peruskysymyksenä on, hakeeko aineistosta yhdenmukaisuutta vai erilaisuutta**

Harkinnanvarain en otos

- Aineisto/tutkittavat valitaan tutkijan asettamien kriteereiden perusteella
- Tutkittavia voidaan etsiä esimerkiksi jo olemassa olevien kontaktien avulla, niin kutsutulla lumipallotekniikalla
- Tutkittavia voi myös hakea esimerkiksi suorilla kontaktoinneilla tai ilmoituksella tiedotusvälineissä, facebook ryhmistä tms.

Aineiston yleistäminen

- Laadullisessa tutkimuksessa yleistämisestä ei puhuta sen tilastollisessa merkityksessä.
- Kun tutkitaan yksittäistä tapausta perusteellisesti, saadaan esille se, mikä ilmiössä on merkittävää ja mikä saattaisi toistua myös yleisemmän tason tarkastelussa
- Yleistyksiä ei voida kuitenkaan tehdä suoraan aineistosta, vaan aineistosta tehdyistä tulkinnoista
- Yleistettävyyden yksi kriteeri on tarkoituksenmukainen aineiston kokoaminen
- Tutkimukseen osallistuvien jokseenkin samankaltainen kokemusmaailma, aihepiirin tuttuus, tutkimuksen kiinnostavuus, myönteinen suhtautuminen tutkimukseen jne.

-
- Teoreettinen edustavuus: tutkittava tapaus nähdään esimerkkinä jostakin yleisestä
 - Aineiston keruuta ohjaa jäsentynyt teoreettinen viitekehys
 - Jos aineiston analyysia aloittaessaan huomaa, että aineistoa on kertynyt tutkimustehtävään suhteutettaessa liikaa, voi analysoida siitä vain osan perusteltava, **miten analysoitava osa-aineisto on valittu TAI tutkimuskysymysten tarkentaminen**
 - Harkinnanvaraisesta poiminta, otanta tai näyte, jolloin tutkimus perustuu suhteellisen pieneen tapausmäärään
 - Aineiston koon määrittämisen kriteeri voi myös olla aineiston kylläntyminen eli saturaatio